

מוגש לחברת הכנסת קארין אלהרר

1. מבוא

עבודת מחקר זו מחולקת לחמישה חלקים:

- א. המצב הקיים – ניהול השאלות בכנסת, סיווגן, מסגרות הזמן הקיימות לכל סוג, ודרך המענה על כל שאלתה.
- ב. סטטיסטיקות אי מענה על שאלות – פירוט כלל השאלות שלא נענו.
- ג. מחקר משווה – בחינת השאלות והסנקציות הקיימות במדינות נבחרות בעולם.
- ד. סנקציות אפשריות כיום בכנסת – ניתוח של הכלים החוקיים הקיימים כיום על-מנת לתמרץ מענה על שאלות.
- ה. המלצות נוספות – המלצות המבוססות על המצב כיום, וכן על חשיבה משותפת של צוות המחקר לגבי דרכים נוספות, בחקיקה ובתקנות, בהם ניתן לתמרץ מענה מהיר ואיכותי.

2. עיקרי הדברים

- א. השאלות בכנסת מחולקות לשלושה סוגים: רגילה, ישירה ודחופה. שאלות אלו שונות ביניהן בכמות המילים במותרות, בזמן המענה ודרך המענה. לכל חבר כנסת קיימת מכסה של 114 שאלות למושב.
- ב. בשנים שנבחנו, 2015-2016, מספר השאלות אשר נענו במועד הנדרש ובאמצעות מנגנון השאלות קטן מ-50 אחוז. כמו כן, מספר הימים שחלפו מאז המועד שנדרש למענה גדול מ-100 יום בממוצע לכל משרדי הממשלה.
- ג. במחקר נבחנו חמש מדינות אשר מנגנון השאלות שלהן בעל דמיון לזה הנהוג בישראל. ניתן לראות כי במדינות רבות לא קיימות סנקציות כלל על אי-מענה לשאלות, ובאלו אשר מנגנון זה אכן קיים, סנקציות אלו מעטות ומקלות.
- ד. הצוות מציע להתבסס על הסנקציות הקיימות בחוק חסינות חברי הכנסת. כמו כן, לאפשר, בתקנות או בחקיקה, ליו"ר הכנסת או לוועדות האתיקה להשית סנקציות אלו על שרים או מי מטעמם. כל זאת יש לבצע במקביל להקטנת מכסת השאלות הקיימות לכל חבר כנסת ע"מ למקד ולייעל מנגנון זה.

3. חלק א – שאלות כללי

דרך הגשת השאלות

חבר כנסת, שאינו שר או סגן שר, רשאי להפנות לשר שאלתה המנוסחת בצורת שאלה, על עניין עובדתי שבתחום תפקידו. במידה ולא ברור לחבר הכנסת השואל מי הוא השר שהעניין בתחום תפקידו, יפנה את השאלתה לראש הממשלה, שיקבע מי מהשרים ישיב עליה ויעבירה לאותו שר. במידה וחבר הכנסת הפנה בו זמנית שאלתה באותו עניין ליותר משר אחד, יציין זאת בשאלתה. שאלתה תוגש ליושב ראש הכנסת באמצעות מזכיר הכנסת, לצורך העברתה לשר הנשאל; מזכיר הכנסת יסמן את השאלות שהופנו לשרים במספרים לפי סדר קבלתן. הח"כ השואל רשאי לבקש

שתשובת השאלתה תשלח אילו בדואר או תפורסם, רשאי השר לסרב לענות לשאלתה אם הוא חושב שיש בהקראת התשובה בפומבי משום נזק למדינה.¹

מסגרת הזמן

על-פי תקנון הכנסת, מסגרת הזמן למתן תשובה לשאלתה או להודעה על סירוב להשיב היא 21 יום ממועד קבלת השאלתה. במקרה ונדרשת הארכת הזמן בשל עיכוב, מתארכת מסגרת הזמן לתשובה ב-21 יום נוספים. הארכה מעבר לתקופה זו מחייבת הסכמה של יו"ר הכנסת.² לאחר מועד זה, אם לא נענתה השאלתה תוך שבעה ימים נוספים, יקבע יו"ר הכנסת מועד נוסף למתן תשובה ויודיע לשר הנשאל. באותו המועד יכול השר הנשאל להשיב, ואם לא השיב יודיע על כך היו"ר למליאת הכנסת. באשר לשאלות בעל-פה, בהתאם להחלטת ועדת הכנסת ניתן לתת תשובה בעל-פה לשאלתה במהלך ישיבת הכנסת המיועדת לכך.³

סוגי השאלות ומספרן⁴

טבלה 1: סוגי השאלות בישראל

סוג השאלתה	תקופת מענה	מספר מילים המותר בכל שאלתה	מכסת שאלות לחבר כנסת בכל מושב	אופן התשובה
רגילה	21 יום (אפשרי רק במושב) + פרק זמן סביר לתיאום מועד מענה	50 מילים	30	במליאה (או בכתב, בהסכמת חבר הכנסת שהגיש את השאלתה)
ישירה	21 יום במושב, 30 יום בפגרה	אין הגבלה	80	בכתב, לחבר הכנסת שהגיש את השאלתה
דחופה	באותו שבוע (ביום ד'), לאחר 48 שעות)	40 מילים	4	במליאה

א. שאלתה רגילה - עד 30 שאלות בכל מושב. התשובה נמסרת במליאת הכנסת. בשאלתה מסוג זה נכללות עד 50 מילים. על השר הנשאל להעביר את תשובתו או להודיע על סירובו להשיב בתוך 21 יום מיום קבלתה. תשובות על שאלות אפשר שיינתנו בכל אחת מישיבות הכנסת. במידה והשר הנשאל אינו משיב על השאלתה במועד שקבע יו"ר הכנסת, חבר הכנסת השואל רשאי לבקש כי ינהגו בה כבשאלתה דחופה, והתשובה עליה תימסר בישיבת הכנסת ביום רביעי שלאחר המועד שבו היה השר צריך להשיב.⁵

¹ תקנון הכנסת, פרק שלישי: שאלות, סעיפים 38-45

² תקנון הכנסת, פרק שלישי: שאלות, סעיפים 38-45

³ החלטות ועדת הכנסת בעניין שאלות בתוקף סמכותה מכוח סעיפים 147 ו-148 לתקנון הכנסת, סעיפים 1-16

⁴ "נתונים על השאלות בכנסת ה-20 (מ-31 במרס 2015 עד 7 ביוני 2016 – (מעודכן), מ.מ.מ.

<https://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m03823.pdf>

⁵ <http://main.knesset.gov.il/About/Lexicon/Pages/query.aspx> - לקסיקון הכנסת

ב. שאלתה דחופה (שאלתה בעל-פה) - היא שאלתה שיו"ר הכנסת קבע כי יש לה חשיבות או דחיפות מיוחדת, והתשובה עליה נמסרת במליאת הכנסת בשבוע שבו הוגשה. בשאלתה מסוג זה נכללות עד 400 מילים ויש להשיב עליה בתוך יומיים. יו"ר הכנסת מאשר העלאתן של עד ארבע שאלות דחופות במליאה בכל שבוע. סדר-היום של ישיבות הכנסת בימי רביעי נפתח בתשובות על שאלות דחופות. חבר הכנסת רשאי להגיש בכל מושב עד ארבע שאלות דחופות.⁶

ג. שאלתה ישירה - היא שאלתה שהתשובה עליה נמסרת בכתב לחבר הכנסת השואל. שאלתה מסוג זה אינה מוגבלת במספר המילים הנכללות בה וניתן להגיש עד 80 שאלות. שאלתה זו מועברת לשר המשיב באמצעות מזכירות הכנסת. על השר שנשאל להשיב בכתב בתוך 21 יום מיום קבלת השאלתה. העתק התשובה נמסר ליושב-ראש הכנסת.⁷

מזכיר הכנסת ינהל רישום של מכסת השאלות, שתתעדכן עם אישור השאלתה על ידי יו"ר הכנסת. אולם, אם החליט כי שאלתה פסולה או כי השר לא ישיב על שאלתה, לא תבוא השאלתה במניין. כמו כן, יו"ר הכנסת רשאי לשנות את נוסח השאלתה. במידה וכך, יודיע לחבר הכנסת השואל, שיהיה רשאי לבקש מהיו"ר עיון חוזר. החלטת היושב ראש תהיה סופית והודעה על הכללתה בסדר היום תימסר לחברי הכנסת 24 שעות לפחות לפני פתיחת הישיבה. חבר הכנסת רשאי לצרף לשאלתה מסמכים הקשורים אליה, דבר הצירוף יצוין בשאלתה. במידה ותונח על סדר היום במליאה, לא יצורפו המסמכים.

שאלתה לא תכיל - כינוי או ביטוי פוגע או גזעני או פגיעה בכבוד הכנסת, בקשה לחוות דעת כללית או לחוות דעת בשאלה משפטית מופשטת, עניין היפותטי או עניין שאינו בתחום תפקידו של השר הנשאל. שאלתה לא תכיל פרטים אישיים של אדם שיש בהם פגיעה בפרטיות או שפרסומם אינו הכרחי להבנת השאלה.⁸

יושב ראש הכנסת רשאי לפסול שאלתה העוסקת בעניינים שאירעו לפני תחילת כהונתו של השר הנשאל, באותו תפקיד, או באירועים שאירעו זמן ניכר לפני מועד הפניית השאלתה. כמו כן, שר הסבור כי שאלתה שהופנתה אליו פסולה, או כי יש בתשובה, לדעתו, כדי לפגוע בפגיעה בביטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה או בעניין כלכלי חיוני שלה, או לשם הגנה על פרטיותו של אדם או על זכות או חיסיון שבדין, יודיע ליושב ראש הכנסת כי הוא מסרב להשיב עליה ואת הסיבה לסירוב. יושב ראש הכנסת יחליט בדבר, לאחר שנתן לחבר הכנסת השואל הזדמנות להשמיע את דברו. החלטת היושב ראש תהיה סופית.⁹

⁶ - לקסיקון הכנסת <http://main.knesset.gov.il/About/Lexicon/Pages/query.aspx>

⁷ - לקסיקון הכנסת <http://main.knesset.gov.il/About/Lexicon/Pages/query.aspx>

⁸ - לקסיקון הכנסת <http://main.knesset.gov.il/About/Lexicon/Pages/query.aspx>

⁹ - לקסיקון הכנסת <http://main.knesset.gov.il/About/Lexicon/Pages/query.aspx>

4. חלק ב – סטטיסטיקות אי מענה על שאלות¹⁰

טבלה 2: שאלות שהועברו למשרדי הממשלה בכנסת ה-20 (מ-31 במרס 2015 עד 7 ביוני 2016)

סוג שאלתה	מספר השאלות שהועברו למשרדי ממשלה	מספר השאלות שנענו במועד הנדרש ובאמצעות מנגנון השאלות
רגילה	429	149
ישירה	1,153	464
דחופה	181	164
סך הכול	1,763	777

הלן נתונים על שאלות רגילות שהועברו למשרדי הממשלה בתקופה הנסקרת ולא נענו במועד הנדרש (21 + 14 יום).

טבלה 3: שאלות רגילות

משרד	סה"כ שאלות רגילות	מספר השאלות שלא נענו במועד הנדרש	אחוז השאלות שלא נענו במועד הנדרש	הימים שחלפו ממועד המענה הנדרש, מבין כלל השאלות שלא נענו במועד בכל משרד				
				30-1	31-60	61-90	91-120	120 ומעלה
משרד התחבורה והבטיחות בדרכים	67	61	91%	34%	7%	5%	11%	43%
משרד הביטחון	48	36	75%	8%	8%	17%	19%	47%
משרד החינוך	44	19	43%	26%	21%	16%	32%	5%
המשרד לביטחון הפנים	33	27	82%	26%	4%	7%	15%	48%
משרד הבריאות	31	3	10%	67%	0%	33%	0%	0%
משרד האוצר	28	17	61%	24%	24%	24%	24%	6%
משרד הכלכלה והתעשייה	23	20	87%	15%	0%	20%	10%	55%
משרד הרווחה והשירותים החברתיים	22	10	45%	50%	20%	20%	0%	10%
משרד הפנים	19	12	63%	17%	0%	25%	8%	50%
המשרד להגנת הסביבה	16	7	44%	29%	29%	29%	0%	14%
משרד החקלאות ופיתוח הכפר	14	4	29%	25%	0%	50%	25%	0%
משרד הבינוי והשיכון	12	5	42%	40%	0%	40%	20%	0%
משרד המשפטים	11	11	100%	18%	9%	36%	18%	18%
משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים	11	6	55%	67%	17%	0%	17%	0%
משרד ראש הממשלה	11	10	91%	0%	0%	10%	10%	80%
משרד התקשורת	9	5	56%	40%	0%	20%	0%	40%
המשרד לשירותי דת	8	5	63%	20%	0%	60%	0%	20%
משרד התרבות והספורט	6	4	67%	25%	25%	0%	0%	50%
משרד החוץ	5	4	80%	0%	0%	25%	0%	75%
משרד התיירות	3	2	67%	50%	50%	0%	0%	0%
המשרד לשוויון חברתי	2	2	100%	0%	0%	0%	0%	100%
משרד העלייה והקליטה	1	1	0%	0%	0%	0%	0%	0%
המשרד לענייני מדיעין	1	1	100%	0%	0%	0%	0%	0%
המשרד לנושאים אסטרטגיים והסברה	1	1	100%	0%	0%	0%	0%	100%
המשרד לפיתוח הפריפריה, הגב והגליל	1	0	0%	0%	0%	0%	0%	0%
משרד המדע, הטכנולוגיה, והחלל	1	0	0%	0%	0%	0%	0%	0%
המשרד לירושלים ומורשת	1	0	0%	0%	0%	0%	0%	0%
סך הכול	429	272	64%	26%	9%	16%	13%	35%

¹⁰ "נתונים על השאלות בכנסת ה-20 (מ-31 במרס 2015 עד 7 ביוני 2016) (מעודכן), מ.מ.מ. <https://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m03823.pdf>

להלן נתונים על שאלות ישירות שהועברו למשרדי הממשלה בתקופה הנסקרת ולא נענו במועד הנדרש (21 יום או 30 יום בפרה).

טבלה 4: שאלות ישירות

משרד	סה"כ שאלות ישירות	מספר השאלות הישירות שלא נענו במועד הנדרש	אחוז השאלות שלא נענו במועד הנדרש	ממוצע הימים שחלפו מאז מועד המענה הנדרש	הימים שחלפו ממועד המענה הנדרש, מבין כלל השאלות שלא נענו במועד בכל משרד			
					30-1	31-60	61-90	91-120
משרד החינוך	132	51	39%	44	29%	6%	6%	6%
משרד התחבורה והבטיחות בדרכים	116	82	71%	75	18%	6%	6%	18%
המשרד לביטחון הפנים	114	55	48%	69	24%	11%	11%	11%
משרד האוצר	104	83	80%	54	35%	8%	8%	8%
משרד הבריאות	95	31	33%	43	19%	0%	10%	6%
משרד הביטחון	88	71	81%	83	17%	8%	8%	23%
משרד הפנים	76	54	71%	73	22%	6%	9%	22%
משרד הכלכלה והתעשייה	61	40	66%	89	10%	13%	25%	23%
משרד הרווחה והשירותים החברתיים	60	45	75%	52	31%	9%	13%	4%
המשרד להגנת הסביבה	49	16	33%	36	6%	0%	13%	13%
משרד המשפטים	48	29	60%	22	21%	3%	7%	0%
משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים	34	23	68%	27	22%	0%	17%	0%
משרד ראש הממשלה	30	26	87%	138	0%	0%	23%	54%
משרד החקלאות ופיתוח הכפר	29	15	52%	33	20%	13%	7%	0%
משרד התקשורת	27	13	48%	36	23%	0%	15%	8%
משרד הבינוי והשיכון	22	12	55%	82	8%	8%	58%	8%
המשרד לשיירות דת	17	12	71%	63	25%	8%	25%	17%
משרד החוץ	10	7	70%	35	57%	0%	29%	0%
משרד העלייה והקליטה	10	3	30%	123	33%	0%	0%	33%
משרד התיירות	10	5	50%	57	20%	20%	40%	0%
משרד התרבות והספורט	8	6	75%	53	17%	0%	50%	0%
המשרד לשוויון חברתי	5	5	100%	130	0%	20%	60%	20%
המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל	4	1	25%	18	100%	0%	0%	0%
משרד התרבות והספורט	2	2	100%	90	0%	0%	100%	0%
השר האחראי על הקישור בין הממשלה לכנסת	1	1	100%	54	0%	0%	100%	0%
משרד התפוצות	1	1	100%	161	0%	0%	0%	100%
המשרד לירושלים ומורשת	1	0	0%	0	0%	0%	0%	0%
סך הכול	1,153	689	60%	101	43%	7%	16%	14%

התארכות תקופת אי המענה בישראל עד אי רלוונטיות

בשנים 1948 עד 1960, תקופת המענה על שאלות התארכה מ-48 שעות ל-21 יום. בפועל, בכנסת 13 זמן מענה הממוצע על שאלתה היה 39 יום. בכנסת 16 וה-18 עיכובים של 100 ימים כבר נעשו לנפוצים והפכו את התשובות לבלתי אקטואליות במקרים רבים.

מקרה מייצג: בתאריך 16.12.2015 הוגשה שאלתא מס' 581 לשר המקשר בין הממשלה לכנסת (אשר הוגשה ע"י חה"כ קסניה סבטלובה). זאת נענתה על ידי השר המקשר יריב לוין בתאריך 29.2.2016.

כיום ישנם מקרים רבים בהם השואלים נעדרים ממליאות הכנסת בהן אמורות להתקבל המענה. מספר חברי כנסת הסבירו בדיון כי לפחות חלק מהיעדרויות נובעות מחוסר הרלוונטיות של תשובה מספר חודשים לאחר שהוגשה השאלתה.

יצוין כי עד לפני מספר שנים, כאשר חבר כנסת לא היה נוכח במליאה בזמן שנמסר בה המענה לשאלתה הרגילה שהגיש, התשובה הועברה ישירות לפרוטוקול. נוהל זה שונה כך שבמקרה שחבר הכנסת אינו נוכח במליאה השאלתה תבוטל וחבר הכנסת לא יוכל להגיש שאלתה

נוספת בנושא המדובר באותו מושב, אלא אם כן חבר הכנסת והשר המגיב הסכימו שהמענה יועבר בכתב ולא במליאה. על פי נתוני מערכת סנהדרין החדשה, יותר ממצית השאלות הרגילות שנענו לאחר המועד הנדרש בכנסת 20 (58%) נענו בסופו של דבר בכתב ולא במליאה.

5. חלק ג – מחקר משווה¹¹

זמן הדיון בשאלתה במליאה	מספר החתימות על השאלות	מקום פרסום השאלות	סנקציות לאי מתן מענה	זמן המענה לשאלות	הגבלת שאלות לכל ח"כ	
שואל: דקה משיב: 2 דק' שואל: שאלה נוספת	5 חברי פרלמנט	השאלות מחולקות לכלל חברי הפרלמנט	אין סנקציה לאי מתן תשובה	תוך חודשיים	4 שאלות בע"פ כל חודש.	אוסטריה
שואל: 4 דק' משיב: 4 דק' שואל ומשיב: דקה נוספת	-	יו"ר הבית רשאי להעלות את נושא השאלתה לסדר היום	השואל יוכל להעביר את הנושא לסדר היום	תוך 45 ימים	מכסת השאלות נקבעת לפי גודל הסיעה	קנדה
	-		אין בכלל סנקציות	תוך 7 ימים, לא קיימת תקופה מקסימאלית למענה	כל ח"כ מגיש שאלה אחת לכל משרד ממשלתי.	בריטניה
שואל רשאי לשאול שאלות נוספות	-	רשומות הבית	תלונה לוועדת החוקה	תוך 7 ימים עד שבועיים	אין מכסה למספר השאלות	שבדיה
שואל: 2 דק' משיב: 2 דק' דק' נוספת לחברי הפרלמנט	-	פרסום בסדר היום השבועי	כל מפלגה מפרסמת את רשימת השאלות שלא נענו על	לא יותר מ 20 ימים	כל סיעה מכסה של 2 שאלות בשבוע	בלגיה

¹¹ מ.מ.מ שאלות – סקירה משווה

<https://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m03820.pdf>; 11.08.16

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/493044/IPOL-AFCO_NT\(2014\)493044_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/493044/IPOL-AFCO_NT(2014)493044_EN.pdf)

			ידה			
משיב: 3 דקי שואל רשאי לשאול שאלה נוספת	-	אתר הכנסת	נימוק הסירוב להשיב לשאלתה	תוך 21 ימים	ח"כ 30 שאלות רגילות/ 4 שאלות דחופות/ 80 שאלות ישירות	ישראל

6. חלק ד - סנקציות קיימות האפשריות בכנסת

אם השר הנשאל אינו משיב על השאלתה במועד שקבע יושב-ראש הכנסת, חבר הכנסת השואל רשאי לבקש מיושב-ראש הכנסת כי ינהגו בה כבשאלתה דחופה, והתשובה עליה תימסר בישיבת הכנסת ביום רביעי שלאחר היום שבו היה השר אמור להשיב.

דעתנו: הסנקציה לא אפקטיבית מכיוון שבימי רביעי יכולות להעלות לדיון רק 4 שאלות דחופות הנבחרות ע"י יו"ר הכנסת. לכן, אין אפשרות אמיתית להעלות את השאלות שלא נענו כשאלות דחופות, ולכן זה גובל באיום סרק.

נראה שבמדינות רבות אין סנקציות כלל ובאלו שיש הן מועטות ומקלות מאוד.

סנקציות אפשריות: ישנן סנקציות הקיימים בחקיקות מקבילות שלטעמנו יש מקום להחיל אותם במקרה זה:

ייתכן וניתן להשית סנקציות ע"פ סעיף 13 לחוק חסינות הכנסת, החל מאזהרה דרך נזיפה, אף עד שלילת שכר. יש לציין כי סנקציה שכזו לא קיימת במדינות שנסקרו. בנוסף, ישנם שרים שאינם חברי כנסת ועל כן יש לבחון האם ישנה אפשרות להשית עליהם מדרג זה.

לטעמנו, ייתכן שיש מקום להסמיך את וועדת האתיקה לתת אזהרות או הערות לשרים שלא משיבים בצורה עניינית ורלוונטית על שאלות.

לחילופין, ניתן לאפשר לחברי כנסת להגיש תלונה לוועדת החוקה, חוק ומשפט על עיכוב במתן מענה לשאלות (כפי שקורה בשבדיה).

7. חלק ה – המלצות נוספות

כיום על תחום השאלות אמון יו"ר הכנסת. תפקיד זה ממולא ע"י חבר כנסת מטעם הקואליציה. קיים חשש מניגוד עניינים וחוסר אקטיביות מצד מוסד נשיאות הכנסת לקידום שאלות המציבות שאלות קשות בפני הממשלה

☒ **המלצה:** יש לבחון הקמת והגדרת תפקיד של הממונה על השאלות שאינו תחת יו"ר הכנסת, אלא בהגדרתו ממולא ע"י ח"כ מהאופוזיציה. ניתן להגדיר, בתקנות הכנסת, כי נושא תפקיד זה יקבל את האחריות יחד עם יו"ר הכנסת על בחינת השאלות ואיכותן, וכן יהיה אחראי על קבלת מענה רציני, נכון ובזמן משרי הממשלה. כמו כן הוא יקבל את הסמכות להפעיל סנקציות, קיימות או חדשות, ע"מ שהמענה יהיה באיכות הטובה ביותר.

✚ באתר הכנסת מפורסמות השאלות אך הרובריקה של "תאריך תשובה מיועד" לא מלאה באף שאלתה ובכולן הסטטוס הוא "בטיפול". יש מועד אחרון למתן תשובה רק בתוך המסמך לאחר הורדתו ופתיחתו.

☒ **המלצה:** להקפיד לפרסם מעקב על מועד המענה הנדרש וגם אם יש איחור במענה. מעין "שיימינג" לשרים ולמשרדם. בנוסף, ניתן להבליט את השאלות שלא נענו זמן רב, וכן את המשרד האמון על המענה.

✚ לאחר השוואה עם מדינות אחרות בעמודת "הגבלת שאלות לכל ח"כ", ובחישוב לפי מספר הימים במושב כנסת (240 ימים 81 חודשים), לכל חבר כנסת היכולת להציג שאלתה מסוג כלשהו פעם ביומיים במוצע (לכל חבר כנסת במצטבר 114 שאלות). המספר הרב ביותר של שאלות המוקצות לחבר כנסת הינן הישירות. אלו השאלות הארוכות ביותר (אין הגבלת מילים), ושאינן עולות לדיון ציבורי (הן מוחזרות בכתב לחבר הכנסת).

☒ **המלצה:** להקטין את מספר השאלות הישירות שיש לכל חבר כנסת. בכדי להקל על השרים את המענה על שאלות ולהפוך את מוסד השאלות ליעיל וממוקד יותר.

✚ כפי שניתן לראות תחת עמודת "סנקציות לאי מתן מענה" בסיקור המשווה בבלגיה כל "house" מפרסם את רשימת השאלות שלא ענו עליהן והן כבר באיחור. פרסום שכזה יכול לתמרץ משרדי ממשלה לענות על שאלות ואף ייצור לחץ מתוך המפלגה למענה על שאלות.

☒ **המלצה:** יש לאלץ כל מפלגה לפרסם את רשימת השאלות שטרם נענו על ידה ואינן במסגרת הזמנים ליו"ר הכנסת מדי חודש או במתכונת אחרת.

מסמך זה נכתב ע"י: יהושע מלק (ראש צוות), לי ולנשטיין, פאדי מטר, ירדן ברש ונעה גרינברג;
נבדק ואושר לפרסום ע"י נועם לבנון (מנהל אזור ת"א), עידן סגר (מנכ"ל הארגון).

בברכה,

מרכז 'עומק' – עיצוב מדיניות וחקיקה